

Insolvency

K nároku zajištěného věřitele na vydání výtěžku ze zpeněžení části podniku

Vrchní soud v Praze se ve svém usnesení sp. zn. 3 VSPH 1075/2014-B-87 ze dne 7. 1. 2015 vyjádřil k možnosti zpeněžení podniku dlužníka po částech a potvrdil, že zajištěný věřitel může v průběhu insolvenčního řízení požadovat výtěžek zpeněžení části podniku, kterým je jeho pohledávka zajištěna.

V posuzovaném případě byla v insolvenčním řízení řádně zjištěna pohledávka věřitele, která byla v celé své výši 80.235.073,68 Kč zajištěná zástavním právem k celému podniku dlužníka. Insolvenční správkyňe podnik dlužníka se všemi jeho součástmi sepsala do majetkové podstaty jako jedinou položku. V průběhu insolvenčního řízení došlo k přerušení provozu dlužníkovy podniku. V průběhu insolvenčního řízení byla také do majetkové podstaty uhrazena částka ve výši 9.656.222,63 Kč jako úhrada pohledávky dlužníka. Insolvenční správkyňe následně na pokyn zajištěného věřitele požádala insolvenční soud o schválení vydání výtěžku zpeněžení z inkasované pohledávky zajištěnému věřiteli. Proti tomuto návrhu podal jiný věřitel dlužníka námitky, kterými namítal, že nelze vydat výtěžek zpeněžení části podniku dlužníka proto, že nebyl zpeněžen celý podnik, ale pouze jeho část, v tomto případě pohledávka, která sama o sobě není zatížena zástavním právem. Vrchní soud v uvedené věci především uvedl, že podnik je podle ust. § 5 obchodní zákoníku platného do 31.12.2013 souborem hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem ke své povaze mají tomuto účelu sloužit. Z této definice je nepochybné, že v době, kdy dlužník podal insolvenční návrh, byly předmětné **pohledávky součástí podniku dlužníka**, na němž bylo zřízeno zástavní právo. Insolvenční zákon přitom nevyklučuje možnost zpeněžit podnik dlužníka po jednotlivých částech. Proto dle Vrchního soudu nelze dovodit, že v případě zpeněžení určité části podniku dlužníka by se zřízené zástavní právo na podnik jako celek na jednotlivou složku podniku nevztahovalo. **Je v souladu s ust. § 298 insolvenčního zákona, aby částka představující zpeněžení pohledávky byla vydána zajištěnému věřiteli dříve, než budou zpeněženy ostatní části podniku dlužníka, protože je součástí podniku, na němž vázne zástavní právo zajišťující celou pohledávku zajištěného věřitele.**

K podmínkám žaloby na určení neplatnosti smlouvy, kterou došlo ke zpeněžení majetkové podstaty mimo dražbu

V usnesení sp. zn. 29 ICdo 79/2014, ze dne 27. 11. 2014 Nejvyšší soud ČR potvrdil, že žalobu dle § 289 odst. 3 insolvenčního zákona na určení neplatnosti smlouvy, kterou došlo ke zpeněžení prodejem mimo dražbu, je třeba směřovat proti všem stranám napadené kupní smlouvy.

Nejvyšší soud s poukazem na svou ustálenou judikaturu uvedl, že řízení dle ustanovení § 289 odst. 3 insolvenčního zákona, o určení neplatnosti smlouvy, kterou došlo ke zpeněžení majetkové podstaty mimo dražbu, se musí účastnit všichni (ať již jako žalobci nebo žalovaní), kdo takovou smlouvu uzavřeli, případně jejich právní nástupci. Dodržení této podmínky je podle ustálené judikatury výlučně věcí žalobce, když soud v dotčeném směru nemá poučovací povinnost. Při uplatňování práv v insolvenčním řízení pomocí této žaloby je tedy třeba mít na paměti, že v žalobě je nezbytné označit nejen osobu insolvenčního správce jakožto prodávajícího, ale i všechny osoby na straně kupujících. V opačném případě bude žaloba odkázána k neúspěchu, neboť je povinností soudu takovou žalobu zamítnout. Připomínáme, že insolvenční zákon od 1. ledna 2014 omezil dobu, po kterou lze takovou žalobu podat na 3 měsíce ode dne zveřejnění smlouvy v insolvenčním rejstříku. Výslovně také určil, že řízení o této žalobě je incidenčním sporem (§ 159 odst. 1 písm. f insolvenčního zákona).

K možnostem odstoupení od smlouvy o vzájemném plnění v době prohlášení konkursu

V rozsáhlém odůvodnění usnesení sp.zn. 29 ICdo 20/2012, ze dne 31. 10. 2014 se Nejvyšší soud zabýval jednotlivými možnostmi odstoupení od smlouvy o vzájemném plnění v době konkursu podléhající ustanovení § 253 insolvenčního zákona.

V uvedeném rozhodnutí Nejvyšší soud s poukazem na svá dřívější rozhodnutí uvedl, že se smlouvou o vzájemném plnění rozumí, kromě výslovně uvedené smlouvy o smlouvě budoucí, především (typově) kupní smlouva, směnná smlouva nebo smlouva o dílo (a typově jí naopak není např. darovací smlouva).

Dle závěrů Nejvyššího soudu je v době prohlášení konkursu odstoupení od smlouvy o vzájemném plnění přípustné jedině a pouze za podmínek uvedených v ustanovení § 253 insolvenčního zákona. Úprava insolvenčního zákona tedy nahrazuje za trvání konkursu na majetek účastníka ta ustanovení hmotného práva, jež smluvním stranám dovozovala odstoupit od smlouvy o vzájemném plnění pro její neplnění v době před prohlášením konkursu. Dle předmětného § 253 insolvenčního zákona potom platí následující pravidla. Nebyla-li smlouva o vzájemném plnění v době prohlášení konkursu na majetek dlužníka ještě zcela splněna, ani dlužníkem ani druhou stranou smlouvy, může druhá strana smlouvy od této smlouvy po prohlášení konkursu odstoupit, **jen je-li právo od smlouvy odstoupit ve smlouvě ujednáno**. Pokud takové ujednání ve smlouvě absentuje, nemůže druhá strana od smlouvy odstoupit. V takovém případě o dalším osudu, tedy zda dojde k ukončení smlouvy odstoupením nebo k jejímu naplnění, rozhodne insolvenční správce postupem dle § 253 odst. 2 insolvenčního zákona.

Jinak tomu bude v případě, že bude smlouva o vzájemném plnění ke dni prohlášení konkursu na majetek jedné ze stran smlouvy (dlužníka) **zcela splněna druhou stranou smlouvy**. V tomto případě není naplněna podmínka subsumpce pod ustanovení § 253 insolvenčního zákona a **druhá smluvní strana nemůže od smlouvy odstoupit** jen proto, že dlužník před prohlášením konkursu sám řádně a včas nesplnil (a v důsledku prohlášení konkursu již nesplní) své povinnosti z této smlouvy, a to bez zřetele k tomu, zda smlouva obsahuje ujednání o právu odstoupit od smlouvy. Druhé smluvní straně vzniká pouze právo uplatnit nárok na vydání plnění ze smlouvy vůči dlužníku podáním přihlášky pohledávky.

V souvislosti s tím se Nejvyšší soud zabýval ještě jednou důležitou otázkou, a to kdy je možné (kupní) smlouvu o převodu nemovitostí považovat za zcela splněnou alespoň jednou ze smluvních stran a kdy nikoliv. S odkazem na dřívější judikaturu dle zákona o konkursu a vyrovnání uvedl, že pro posouzení okamžiku splnění smlouvy je na straně prodávajícího zásadní okamžik převedení vlastnického práva k celému předmětu smlouvy a na straně kupujícího okamžik úplného uhrazení kupní ceny. Pokud by před zahájením konkursu bylo převedeno vlastnické právo jenom k části nemovitostí dle kupní smlouvy, případně uhrazena kupní cena pouze částečně, nelze plnění považovat za úplné a taková smlouva bude podřazena pravidlům ustanovení § 253 insolvenčního zákona.

K povinnosti přihlásit pohledávku za zástavním dlužníkem v řádné lhůtě

Nejvyšší soud se ve svém usnesení sp. zn. 29 NSČR 40/2014 ze dne 27. 11. 2014 vyjádřil k povinnosti zajištěného věřitele přihlásit pohledávku za zástavním dlužníkem v řádné lhůtě, přičemž také shrnul dosavadní rozhodovací praxi týkající se přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení

Nejvyšší soud v tomto případě řešil dovolání zástavního věřitele, který vůči dlužníku (coby zástavnímu dlužníku, jenž není osobním dlužníkem) uplatňuje pouze zástavní pohledávku (nárok z titulu práva na uspokojení ze zajištění pohledávky, kterou má zástavní věřitel vůči osobnímu dlužníku odlišnému od dlužníka v úpadku). Zjednodušeně řešeno, jde o situaci, kdy dlužník nacházející se v úpadku je pouze osobou, která svým majetkem zajišťuje pohledávku věřitele vůči jinému dlužníku (osobnímu dlužníku). Nejvyšší soud jednoznačně potvrdil, že zástavní věřitel, jenž má vůči dlužníku pouze zástavní pohledávku, je v případě, že zástava je v době rozhodnutí o úpadku ve vlastnictví dlužníka, **povinen přihlásit zástavní pohledávku do insolvenčního řízení** vedeného na majetek dlužníka **do skončení propadné procesní lhůty určené v rozhodnutí o úpadku**. Ustanovení § 166 věty druhé insolvenčního zákona v tomto ohledu hovoří zcela jasně, žádná zvláštní výsada se z důvodu takového postavení zajištěnému věřiteli nepodává. Nejvyšší soud tak odmítl názor, že přihlášení zajištěné pohledávky zajištěným věřitelem je podmíněno tím, zda a kdy insolvenční správce sepíše majetek sloužící k zajištění do majetkové podstaty dlužníka. Okamžik soupisu majetku, jenž je předmětem zástavního práva, je tak pro povinnost přihlásit pohledávku nepodstatný.

Dovolací soud zároveň připomněl již dříve řešenou odlišnou situaci, do které se zástavní věřitel dostane v případě, že dlužník nabude vlastnické právo k věci zatížené zástavním právem až v průběhu insolvenčního řízení, tedy po marném uplynutí lhůty stanovené k přihlášení pohledávek. V uvedené situaci je insolvenční soud povinen věřitele vyzvat, aby v (procesní) lhůtě k tomu určené sdělil, zda uplatňuje právo na uspokojení ze zajištění a poučit jej, že po marném uplynutí určené lhůty bude mít za to, že právo na uspokojení pohledávky ze zajištění neuplatnil.

K pohledávce exekutora na náklady řízení v insolvenčním řízení

Nejvyšší soud se ve svém usnesení sp. zn. 21 Cdo 3182/2014 ze dne 23. 10. 2014 zabýval otázkou nákladů exekutora, povinnosti vydání v exekuci vymoženého plnění do majetkové podstaty úpadce a možnosti uhrazení těchto nákladů z vymoženého plnění.

V posuzovaném případě byla nařízena exekuce na majetek dlužníka a byla vykonána dražba nemovité věci z majetku dlužníka. Ještě předtím, než byl proveden rozvrh rozdělované podstaty, bylo proti dlužníku zahájeno insolvenční řízení. Pověřený exekutor příkazem vyčíslil náklady exekuce a vydal do insolvenčního řízení výtěžek z exekuce ponížený o tyto náklady. Nejvyšší soud řešil, zda může být vydáno vymožené plnění snížené o náklady exekutora.

Nejvyšší soud dovodil, že soudní exekutor je jedním z věřitelů úpadce, kteří musí mít rovné možnosti v insolvenčním řízení. V okamžiku, kdy soudní exekutor vymohl v exekuci pohledávku, vzniká mu právo na náhradu nákladů řízení. Tuto pohledávku **je povinen přihlásit v přihlašovací lhůtě do insolvenčního řízení v řadě s ostatními věřiteli**. V opačném případě by došlo k nepřipustnému zvýhodnění jednoho z věřitelů. Jinak řečeno, je exekutor povinen vydat do majetkové podstaty úpadce **celé v exekuci vymožené plnění bez odpočtu nákladů** exekuce. Insolvenční zákon je zákonem speciálním k exekučnímu řádu, a proto nelze aplikovat ustanovení exekučního řádu, které by bylo v rozporu s insolvenčním zákonem nebo zásadami, na kterých je insolvenční řízení postaveno. Již nařízena exekuce tedy po zahájení insolvenčního řízení nemůže být provedena a **exekutor je povinen vydat podle ust. § 206 insolvenčního zákona všechny věci a práva, které doposud zajistil**.

Nová legislativa

Novinky ve zdanění fyzických a právnických osob od 1. 1. 2015

Dne 1. 1. 2015 nabyla účinnosti novela zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, která přinesla řadu změn nejen v rámci zdaňování příjmů právnických a fyzických osob, ale řeší také například situaci vzniklou ústupem od projektu jednotného inkasního místa, který měl být spuštěn právě k 1. lednu 2015.

Od roku 2015 dochází k **rozšíření maximálního limitu pro uplatňování výdajových paušálů samostatně výdělečně činnými osobami** i na zbývající paušály, tedy na paušály ve výši 60 % a 80 %. Dosud byl maximální limit uplatňován jen v kategorii paušálů ve výši 30% a 40 %. Limit pro všechny paušální výdaje je pro všechny kategorie nastaven na 2 miliony Kč. Například u příjmů ze zemědělské činnosti, řemeslného podnikání, lesního a vodního hospodářství, které spadají do paušálu ve výši 80 %, tedy bude možné uplatnit výdaje nejvýše do částky 1,6 milionu Kč.

V oblasti **bezúplatných příjmů dochází k omezení dosavadního osvobození majetkového prospěchu** z bezúročné zápůjčky, výpůjčky a výprosy. Zápůjčky mezi příbuznými v přímé a vedlejší linii, jakožto i mezi osobami blízkými žijícími s poplatníkem ve společné domácnosti nejméně po dobu jednoho roku, a to až do celkového prospěchu z těchto zápůjček ve výši 100 tisíc Kč, jsou osvobozeny od daně. U zaměstnance budou nadále od daně z příjmů osvobozeny příjmy plynoucí zaměstnanci z bezúročné zápůjčky od zaměstnavatele, ale pouze do výše 300 tisíc Kč.

Od roku 2015 je navýšeno **daňové zvýhodnění na druhé a další dítě** o 2400 Kč, resp. o 3600 Kč. Daňové zvýhodnění tedy činí 15 804 Kč na druhé a 17 004 Kč na třetí a další dítě. Dle § 7 odst. 6 zákona o daních z příjmů došlo také k obnovení **zdaňování autorských příspěvků** do novin, časopisů, rozhlasu a televize srážkovou daní za předpokladu, že úhrn příjmů od téhož plátce nepřesáhne v kalendářním měsíci 10 tisíc Kč. Ke změně dochází i v rámci zdanění příjmů z dohod o provedení práce. U příjmů z dohody o provedení práce do výše 10 tisíc Kč byly doplněny podmínky pro zahrnutí tohoto příjmu zdaněného srážkovou daní do základu daně a započtení sražené daně na celkovou daň.

Zákon zavádí nově jako účinnou formu kontroly skutečných příjmů oznamovací povinnost fyzických osob pro příjem osvobozený od daně, pokud tento příjem překročí částku 5 milionů Kč. Toto oznámení je třeba učinit nejpozději ve lhůtě pro podání daňového přiznání; v případě nesplnění povinnosti bude možné uložit pokutu až do výše 15 % neoznámeného osvobozeného příjmu.

Nová právní úprava přináší také změny týkající se **investičních fondů**, dochází ke zpřísnění režimu zdanění investičních fondů. Změna se dotkne především zcela účelově zakládaných investičních fondů a to tak, že nižší sazby daně z příjmů ve výši 5 % budou moci využívat jen tzv. základní fondy, tedy například otevřený podílový fond, fondy, jejichž akcie nebo podílové listy jsou přijaté k obchodování na evropských burzách a další přesně definované typy fondů. Ostatní fondy pak budou zdaňovat příjmy obdobně, jako ostatní daňový poplatníci.

Novinky v zákoně o DPH

Rok 2015 přináší novelizaci zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Novelou byla zakotvena druhá snížená sazba daně pro stanovené zboží, došlo však také k rozšíření režimu přenesení daňové povinnosti, jakožto opatření k omezení daňových úniků. Novela přináší řadu dalších změn a novinek.

Tzv. sazbová novela zákona o DPH zavádí **novou druhou sníženou sazbu DPH, dle § 47 odst. 1 písm. c) sazba činí 10 %**. Zboží, které podléhá nové sazbě, zákon vymezuje v příloze č. 3a, mimo jiné se jedná

například o léčiva jak pro humánní, tak veterinární účely, tištěné knihy a hudebniny, ale také o kojeneckou výživu, potraviny pro malé děti, atd. Základní sazba daně a první snížená sazba zůstávají nezměněny.

Řádná novela zákona o DPH sebou přináší zejména návrhy týkající se boje s daňovými úniky. Jedním z těchto opatření je i **rozšíření režimu přenesení daňové povinnosti** (tzv. reverse charge) spočívající v tom, že povinnost přiznat DPH se přesouvá z poskytovatele plnění na jeho příjemce. Režim se již dříve užíval například při dodávkách některých druhů odpadů, nově však dopadá i na dodání mobilních telefonů, tabletů, herních konzolí a dalšího zboží, pokud celková částka základu daně za toto zboží překračuje částku 100 000 Kč.

Dalším z výše zmíněných opatření proti daňovým únikům je i nový institut **kontrolního hlášení**, jehož cílem je umožnit správci daně získat informace o vybraných plněních realizovaných plátcí, na základě těchto informací identifikovat možné rizikové transakce a následně efektivně směřovat svoji kontrolní činnost. Plátcí daně budou správci poskytovat soupis daňových dokladů za vymezené období, potřebné pro správu daní. Kontrolní hlášení se podává elektronicky a není časově ani jinak vázáno na podávání daňového přiznání. Účinnost institutu kontrolního hlášení byla odsunuta až na 1. 1. 2016, obdobně jako problematika zdanění prodeje stavebních pozemků ve výši 21 %.

Novelizace daňového řádu

Zákon č. 267/2014 Sb. od 1. 1. 2015 mění zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. Novela přináší možnost individuálního prominutí penále, úroku z prodlení a úroku z posečkané částky. Zavádí se také nový druh pokuty, jedná se o pokutu za nesplnění nepeněžitě povinnosti.

Od ledna 2015 dochází k výraznému navýšení maximální hranice pořádkové pokuty pro závažné případy ztěžování daňové správy, v § 247 odst. 2 daňového řádu je nově stanovena pořádková pokuta až do výše 500 tisíc Kč, namísto původních 50 tisíc Kč. Novela zavádí i zcela nový druh pokuty, **pokutu za nesplnění povinnosti nepeněžitě povahy**. Dle § 247a daňového řádu je možné pokutu až do výše 500 tisíc Kč uložit tomu, kdo nesplní registrační, ohlašovací nebo jinou oznamovací povinnost stanovenou daňovým zákonem nebo správcem daně, nebo nesplní záznamní nebo jinou evidenční povinnost stanovenou daňovým zákonem nebo správcem daně.

Do zákona se vrací i možnost **prominutí některých sankcí**, konkrétně penále, úroku z prodlení a úroku z posečkané částky daně. Příslušenství daně může být prominuto na základě žádosti, která je důkladně posouzena. Další podmínkou je také zaplacení daně, které se dotčené příslušenství týká. Prominout je možné pouze příslušenství, která vznikla po 1. lednu 2015, přičemž je možné prominout penále až do výše 75 % a úroky dokonce v plné výši.

Ve správě daní by mělo být i nadále dostatečně využíváno delegace místní příslušnosti k výkonu správy daní, popřípadě převzetí věci nadřízeným správcem daně, neboli atrakce, a to zejména v reakci na časté zřizování fiktivních sídel subjektů. Nově však byla zakotvena nemožnost bránit se proti rozhodnutí ve věci delegace a atrakce opravnými prostředky.

Nově je v daňovém řádu upraven **také úrok z daňového odpočtu**. Úrok z daňového odpočtu náleží daňovému subjektu dle § 254a daňového řádu v případě, že postup k odstranění pochybností vztahující se k řádnému daňovému tvrzení nebo dodatečnému daňovému tvrzení, ze kterého vyplývá, že daňovému subjektu má vzniknout daňový odpočet je nepřiměřeně zdouhavý, tedy trvá déle než 5 měsíců. Úrok z daňového odpočtu odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 1 procentní bod. Přiznaný úrok z daňového odpočtu je následně započitatelný na přiznanou náhradu škody nebo přiznané zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu způsobenou daňovému subjektu nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem správce daně.

Změnu zaznamenala i otázka jednání právnické osoby při správě daní, kdy došlo ke značnému zjednodušení. Bylo zachováno pravidlo, že v téže věci může za právnickou osobu jednat jen jedna fyzická osoba. Dle § 24 odst. 4 daňového řádu však nově **může jménem právnické osoby jednat jen jedna fyzická osoba i v případě, kdy je pro jednání statutárního orgánu na základě soukromoprávní úpravy vyžadováno společné jednání více osob.**

Ke zrušení regulačních poplatků ve zdravotnictví

Došlo k novelizaci zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů a od 1. 1. 2015 tak byly zrušeny další dva regulační poplatky. Legislativa přináší také změny v lázeňské péči, kdy bude možné prodloužení opakovaných léčebných pobytů u dětí i dospělých.

Od ledna nového roku již pojištěnci nemusejí platit další dva regulační poplatky, konkrétně se jedná o **regulační poplatky za klinické vyšetření u lékaře a za recepty v lékárnách.** Posledním regulačním poplatkem dle § 16a zákona o veřejném zdravotním pojištění, který zůstává zachován, je poplatek za pohotovostní službu poskytnutou zdravotnickým zařízením ve výši 90 Kč.

Od 6. 1. 2015 dochází ke značným změnám také v oblasti poskytování lázeňské léčebně rehabilitační péče. Dochází k prodloužení komplexních lázeňských pobytů pro dospělé u vybraných indikací z 21 na 28 dnů, dále byla u některých dospělých indikací upravena možnost opakování pobytů, popřípadě možnost prodloužení délky lázeňských pobytů na návrh ošetřujícího lékaře. U dětských pacientů dochází k obdobným změnám, přičemž jak základní léčebný pobyt dítěte, tak i pobyt opakovaný nyní činí 28 dnů.

Novinky v pracovním právu, zaměstnanosti a inspekci práce

Novelou nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, došlo od roku 2015 k navýšení minimální mzdy. K 1. lednu 2015 nabyla účinnosti i novela zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce a dochází tak k navázání na snahu zmírnit dosud velmi striktní úpravu kontrol v oblasti zaměstnanosti.

Od 1. 1. 2015 dochází k **navýšení sazby minimální mzdy**, současně se zvyšují i nejnižší úrovně zaručené mzdy v jednotlivých skupinách prací. Základní sazba minimální mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin tedy nově činí 9 200 Kč za měsíc nebo 55 Kč za hodinu. Sazba minimální mzdy pro zaměstnance s invalidním důchodem zůstala nezměněna, činí tedy i nadále 8 000 Kč za měsíc nebo 48,10 Kč za hodinu.

Novela zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti navazuje na rozhodnutí pléna Ústavního soudu o zrušení dosavadní právní úpravy, která v § 140 odst. 4 písm. f) stanovovala minimální výši pokuty za nelegální zaměstnávání na 250 000 Kč. Nově je tedy **minimální výše pokuty za nelegální práci** stanovena na 50 000 Kč. Další novinkou v úpravě správních deliktů a sankcí je zavedení nového správního deliktu, a to nedodržování maximálního rozsahu práce, který je stanoven pro dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr. Dle zákona o inspekci práce hrozí zaměstnavateli při nedodržení maximálního rozsahu práce pokuta až do výše 2 milionů Kč. Na částku 2 milionů Kč byla navýšena i pokuta za porušení obecných povinností při vzniku, změnách či skončení pracovního poměru, dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti.

Nově dochází ke zpřísnění právní úpravy v oblasti **zániku odpovědnosti za spáchání deliktu** a ke sjednocení úpravy v zákoně o zaměstnanosti a zákoně o inspekci práce. Odpovědnost za spáchání deliktu

tedy zaniká, jestliže správní orgán o něm ne zahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 roků ode dne, kdy byl spáchán.

Novinkou v pracovním právu, která vede ke zmírnění zatěžování zaměstnavatelů je i skutečnost, že zaměstnavatelé mohou nově upustit od uchovávání příslušných dokladů, prokazujících legální zaměstnávání. Předpokladem však je přihlášení zaměstnance do evidence podle zákona o nemocenském pojištění. Tuto skutečnost si orgány inspekce práce mohou samy ověřit u České správy sociálního zabezpečení. Co se týče zaměstnanců, kteří se neúčastní na nemocenském pojištění, je i nadále třeba legálnost zaměstnání prokazovat příslušnými doklady na pracovišti.

Změna v systému registrace silničních vozidel

V roce 2013 byla přijata rozsáhlá novela zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích. Touto novelou byl s účinností k 1. 1. 2015 poměrně značně zasažen a změněn dosavadní systém registrace silničních vozidel.

Zásadní změnu v systému registrace silničních vozidel zaznamenal postup v případě **zápisu změny údajů o vlastníkově či provozovateli silničního vozidla** dle § 8 a 9 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích. Účelem nové úpravy je zabránit tzv. „polopřevodům“, které vznikaly v důsledku dosavadního postupu, který se skládal ze dvou samostatných úkonů, tedy odhlášení a následného opětovného přihlášení vozidla novým vlastníkem nebo provozovatelem. Nově dochází ke sjednocení a zjednodušení postupu změny údajů o vlastníkově či provozovateli, **zápis a následné vydání nových dokladů bude prováděno jedním úřadem, a to na základě společné žádosti dosavadního a nového vlastníka či provozovatele.** O vyřízení žádosti se může postarat jen jeden z vlastníků, pokud jej k tomu nepřítomný zmocní plnou mocí, popřípadě je možné k úkonu zmocnit třetí osobu.

Nově zákon upravuje i vyřazení vozidla z registru silničních vozidel. Zákon ve svých přechodných ustanoveních pamatuje i na problematiku tzv. „polopřevodů“ a stanovuje, že pokud došlo k pouhému odhlášení vozidla z Centrálního registru vozidel původním vlastníkem, ale vozidlo nebylo následně přihlášeno novým vlastníkem, je třeba do 30. června 2015 podat žádost o zápis nového vlastníka nebo provozovatele, jinak vozidlo administrativně zanikne. Změna se dotýká také problematiky vozidel dočasně vyřazených z registru silničních vozidel, která se od 1. 1. 2015 považují za vozidla vyřazená z provozu. Vlastník vozidla dočasně vyřazeného po dobu delší než 18 měsíců je povinen do konce roku 2015 oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností adresu místa, kde je vyřazené silniční vozidlo umístěno a účel jeho využití, jinak vozidlo taktéž administrativně zanikne.

Novelou byl také rozšířen výčet přestupků dopadajících jak na vlastníky, popřípadě provozovatele vozidel, tak i na kontrolní techniky provádějící technické prohlídky. Jeden z nových přestupků dopadajících na vlastníky a provozovatele vozidel je tedy například přestupek dle § 83 odst. 1 písm. b) a c), nepodání žádosti o zápis změny vlastníka nebo jiného údaje v registru silničních vozidel. Zvyšují se i sankce za některé přestupky, například za přestupek dle § 83 odst. 1 písm. a), tedy provozování vozidla nezapsaného v registru silničních vozidel, je možné nově uložit pokutu až do výše 50 tisíc Kč.

Novela zákona o živnostenském podnikání

Novela zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů přináší vítané změny z pohledu podnikatelů, kteří již nebudou muset živnostenskému úřadu předkládat příslušné dokumenty fyzicky, protože dochází ke zřízení úložiště digitalizovaných dokumentů v rámci živnostenského rejstříku. Dojde tak ke zmírnění administrativní zátěže na straně podnikatelů.

Živnostenský rejstřík je nově doplněn o **uložiště digitalizovaných dokumentů**, a proto již nebude třeba živnostenskému úřadu opakovaně předkládat již jednou předložené dokumenty, i když se skutečnosti v nich osvědčené nijak nezměnily. Z jednotlivých předkládaných dokumentů živnostenské úřady vytvoří elektronické kopie a uloží je na datové uložení živnostenského rejstříku. Takto jsou nově evidovány například dokumenty jako vysvědčení, výuční listy, doklady o rekvalifikaci, osvědčení o odborné způsobilosti, ale také například výpis z evidence rejstříku trestů, jehož platnost pro další využití, je však omezena jen na dobu 3 měsíců. Samotná digitalizace se týká jen dokumentů předložených po 1. 1. 2015, dokumenty předložené do konce roku 2014 bude tedy i nadále podnikatel nucen předkládat opakovaně.

Další významná změna z oblasti živnostenského práva se týká **ochrany osobních údajů osob zapisovaných do živnostenského rejstříku**. Dochází k omezení údajů publikovaných v živnostenském rejstříku, nově tedy již nejsou volně přístupné údaje týkající se bydliště a místa pobytu zapisovaných osob. Po uplynutí 4 let ode dne, kdy bylo zrušeno poslední živnostenské oprávnění podnikatele, navíc budou do neveřejné části živnostenského rejstříku přesunuty i veškeré údaje do té doby zveřejněné. Úprava se týká všech fyzických osob, tedy jak samotných podnikatelů, tak i odpovědných zástupců, popřípadě členů statutárních orgánů či zmocněnců.

Nová právní úprava finančních trhů

Zákonem č. 336/2014 Sb. by změněn zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, a některé další zákony v oblasti kapitálového trhu. Jedná se o poměrně rozsáhlou novelu, jejímž účelem je však převážně náprava nepřesných či nejednoznačných ustanovení.

Rozsáhlá novela zákona o investičních společnostech a investičních fondech, a některé další zákony v oblasti kapitálového trhu především zpřesňuje pravidla upravující depozitář a jeho kontrolní povinnosti vůči obhospodařovateli. Dochází také k rozšíření pravidla o rozložení rizika, které se bude nově uplatňovat i v případě fondů kvalifikovaných investorů. Nově tedy budou moci nabývat například směnky vydané fondy kvalifikovaných investorů i osoby, které samy nejsou kvalifikovanými investory.

Zákon již jednoznačně formuluje osobu obhospodařovatele a stanovuje, že každý investiční fond může mít pouze jednoho obhospodařovatele a administrátora, a zároveň všechny podfondy jednoho investičního fondu musí mít téhož obhospodařovatele.

Novela umožňuje dobrovolné podřízení se režimu zákona o investičních společnostech a investičních fondech i v případě shromažďování peněžních prostředků nebo penězi ocenitelných věcí od členů rodiny za účelem jejich společného investování, které bylo původně z působnosti zákona vyloučeno.

Zajímavá soudní rozhodnutí

K formě plné moci k právnímu jednání, které vyžaduje zvláštní formu dle ust. § 441 odst. 2 NOZ

Nejvyšší soud se ve svém usnesení sp. zn. 29 Cdo 3919/2014 ze dne 27. 11. 2014 vyjádřil k plné moci, pro kterou je vyžadována stejná zvláštní forma, jaká je vyžadována k právnímu jednání, ke kterému se uděluje.

V tomto rozhodnutí je řešena otázka, jaký následek způsobuje nedodržení stanovené formy plné moci. Ust. § 441 odst. 2 NOZ klade na plnou moc požadavek stejné formy, jakou má právní jednání. Jestliže je tudíž udělena plná moc k právnímu jednání, pro které zákon vyžaduje formu notářského zápisu, měla by být plná moc udělena taktéž ve formě notářského zápisu. Nejvyšší soud však dovedl, že jestliže není tato forma dodržena, tak to bez dalšího nevede k neplatnosti plné moci či k neplatnosti právního jednání učiněného na základě plné moci.

Právní jednání odporující zákonu je neplatné pouze tehdy, **vyžaduje-li to smysl a účel zákona**. Tedy není-li právní jednání učiněné ve formě stanovené zákonem, je neplatné pouze tehdy, vyžaduje-li to smysl a účel zákona. Jestliže zákon vyžaduje pro plnou moc formu notářského zápisu, je smyslem tohoto požadavku zabezpečit ověření totožnosti zmocnitele a zajistit, aby byla plná moc udělena k zamýšlenému jednání. Proto obecně platí, že není-li pochyb o totožnosti zmocnitele, tedy je zcela zjevné, kdo udělil plnou moc, **není plná moc neplatná pouze proto, že nebyla udělena ve formě notářského zápisu**.

K nabytí vlastnického práva nemovitosti od nevlastníka

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku sp. zn. 31 Cdo 1168/2013 ze dne 25. 6. 2014 zabýval otázkou nabývání vlastnického práva k nemovité věci od nevlastníka dle úpravy do 31. 12. 2013 a v kontextu NOZ.

Z právní úpravy do konce roku 2013 vyplývá, že ten, kdo získal držbu nemovité věci v dobré víře (založené např. stavem zápisu v katastru nemovitostí) je povinen k jejímu vrácení skutečnému vlastníkov. Z uvedeného vyplývá, že není možné, aby pouze vlastním soudním rozhodnutím, mimo zákonem předvídané způsoby nabývání vlastnického práva k věcem, byl založen paralelním způsob nabytí vlastnického práva k věci od nevlastníka oprávněným držitelem. **Aby bylo možné nabytí vlastnického práva od nevlastníka, je zapotřebí zákonné ustanovení takového právního institutu** a nelze tento originální způsob nabytí vlastnictví dovozovat pouhým soudním výkladem. V staré úpravě platilo, že jestliže zápis v katastru neodpovídá skutečnosti, má tato převaha nad katastrem. Pokud někdo nabude právo od nevlastníka v dobré víře v katastr nemovitostí, **vzniká mu jen právo oprávněné držby**.

Tento výklad není v rozporu z vůli zákonodárce v souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který v důvodové zprávě potvrzuje, že ochrana dobré víry náleží k významným principům právního státu. **Zákon může stanovit meze základních práv, tedy i práva vlastnického**, avšak tato omezení musí platit pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky.

Možnost nabývání vlastnického práva musí být stanovena vždy zákonem a nelze soudním výkladem extenzivně rozšiřovat možnosti nabytí vlastnictví.

PODPORUJEME NADAČNÍ FOND ADVOKÁTI DĚTEM
www.advokatidetem.cz

Informace obsažené v tomto bulletinu jsou pouze obecného charakteru s cílem poskytnout orientační přehled o aktualitách ze soudních rozhodnutí. Tento bulletin by proto neměl být bez dalšího používán jako podklad pro přijímání podnikatelských ani jiných rozhodnutí a konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno příslušné rozhodnutí.

© 2015 DRV Legal, s.r.o.